

Suggesties voor de Kinderboekenweek

Superhelden! – over dapper durven zijn

Kikker, Pluk van de Petteflet, Rupsje Nooitgenoeg: we kennen allemaal de klassieke boekenhelden. De Kinderboekenweek 2011 staat in het teken van heldenmoed. Maar wat maakt een personage tot held en voelen kleuters zich net zo stoer als deze personages?

Hoe dapper zijn ze?

Kleine Ijsbeer, het beroemde beertje waar kinderen wereldwijd al 25 jaar van genieten, laat eigenlijk in alle verhalen zien wat heldenmoed is. Het nieuwste prentenboek *Kleine Ijsbeer en de grote onderzeeboot* is een goed boek om centraal te stellen bij deze Kinderboekenweek. In dit artikel staat een aantal praktische tips. De activiteiten sluiten aan bij het anker Boeken van het seizoen Herfst.

Introductie van het thema

Wellicht is er een favoriet boek in de klas waaruit de kleuters graag worden voorgelezen. Een voorleesbundel met verhalen van de boze heks, of een prentenboek van Kleine Ezel. Zo'n boek is een ideaal middel om het thema 'Superhelden' te introduceren.

U gebruikt het als aanknopingspunt om over hun favoriete held te praten. Welke boekenhelden kennen zij? Wat is hun 'superheld' en waarom? Help jongere kleuters op weg en laat boeken of afbeeldingen zien van bijvoorbeeld Aadje Piraatje, Dikkie Dik, Kikker, Rintje, Pippi Langkous, Temmer Tom, Keepvogel, de Gruffalo en Roodkapje.

Kennen zij ook andere helden? Helden uit films of uit

de muziek- of sportwereld? Helden in de familie of misschien zelfs een klasgenoot? Wie hebben zij iets zien doen wat niemand anders durfde?

Naar aanleiding van verhalen uit bijvoorbeeld de kerntitels van de Kinderboekenweek, kunt u in een kringgesprek praten over grote en kleine heldendaden. Sluit hiermee aan bij actuele gebeurtenissen in de directe omgeving.

Richt samen met de kinderen een hoek in als boekwinkel of bibliotheek. Plaats boeken over dappere helden zoveel mogelijk met de voorkant op boekenplanken of tafels. Zorg voor een kassa met geld, tassen, of maak bibliotheekpasjes en een scanapparaat.

Kleine Ijsbeer en de grote onderzeeboot

Bij het woord superhelden denken kinderen misschien als eerste aan helden met magische krachten die zij zien in populaire televisieseries. Maar door het voorlezen van verschillende prentenboeken, ontdekken zij dat een held niet altijd over bijzondere krachten hoeft te beschikken en dat ook een kleine daad iemand tot een grote held kan maken. Een voorbeeld hiervan is het verhaal van Kleine Ijsbeer in het prentenboek *Kleine Ijsbeer en de grote onderzeeboot*.

Kleine Ijsbeer Lars merkt dat het steeds warmer wordt op de Noordpool. Veel vriendjes trekken met hun familie verder naar het noorden, het ijs achterna. Daarom zoekt Lars nieuwe vriendjes. Hij stuit op verse sporen in de sneeuw, volgt de pootafdrukken en komt bij een onderzeeboot. Daar ontmoet hij Norbert de scheepshond en twee ijsbeertjes die hun vader en moeder kwijt zijn. Lars helpt hen op weg naar huis.

Verteltafel en watertafel

Maak een verteltafel en gebruik een wit laken als ondergrond. Leg hierop een grote spiegel met afgeronde hoeken en daarop ‘ijsschotsen’ van stukken piepschuim en wat decoratiesneeuw. Bestrooi de spiegel op een paar plaatsen met zand. Verzamel knuffelijsberen in verschillende maten en een hondje. Maak voor de hond een jas van een rood lapje. Plaats een onderzeeboot (waterspeelgoed) op de spiegel.

Breng ook de watertafel in de sfeer van het boek en inspireer hiermee de kleuters tot het naspelen van het verhaal.

Voorlezen van het verhaal

Laat de voorkant van het boek zien. Over wie gaat het boek? Wat weten de kinderen al van Kleine Ijsbeer? Inderdaad, Lars wil altijd andere dieren helpen. Hoe ziet hij eruit? In welke omgeving leeft hij? Waar is de Noordpool? Ter illustratie kunt u de videoclip: ‘De Noordpool’ op www.schooltv.nl/beeldbank laten zien of het boek *De Noordpool en de Zuidpool** gebruiken.

Lees de titel van het boek voor en wijs de onderzeeboot aan. Lees het verhaal voor aan de groep en laat de platen zien. Laat de kinderen reageren op het verhaal en blader nog eens door het boek. Wat zien de kinderen op de platen? Voer een gesprek over de inhoud van het verhaal, leg moeilijke woorden uit en stel vragen over de gevoelens van Lars en de twee ijsbeertjes die graag naar huis willen. Hoe helpt hij hen

op weg? Waarom doet hij dat? Welke avonturen vertelt hij aan Nena en Nino? Laat de kinderen zelf iets verzinnen.

Zet de kinderen aan het denken over de heldendaden in het verhaal: wat is het probleem, wat gebeurt er, wie zijn erbij betrokken en hoe wordt het probleem opgelost? Wie is de held in dit verhaal en waaruit blijkt dat? Hoe zou het verhaal zijn gegaan als Lars de ijsbeertjes niet gevonden had? Welke rol spelen Norbert en Gijsje?

Geef kinderen ruimte om antwoorden te formuleren.

Naspelen van het verhaal

Breng het boek tot leven door het verhaal na te spelen. Eerst op de verteltafel, daarna in de groep. Richt daarbij vooral de aandacht op de heldenactie van Lars.

Speel met jongste kleuters een deel van het verhaal na. Zij zullen al veel plezier beleven aan het verstoppen en weer opzoeken van twee knuffelijsbeertjes. Als zij zich daarna, evenals Nena en Nino, ook zelf mogen verstoppen terwijl een andere kleuter hen komt zoeken, wordt het spel nog spannender.

Met oudere kleuters kan het hele verhaal worden nagespeeld. Kies twee kinderen (ijsbeertjes) die zich verstoppen bij Norbert in de zogenaamde onderzeeboot (bijv. een halve kast), terwijl Lars hen gaat zoeken. Zodra hij hen vindt, dwalen zij alle drie door het (spel)lokaal. Maak het verhaal spannend: plotseling komt Gijsje de poolvos tevoorschijn en biedt zijn hulp aan. Uiteindelijk komen ze bij vader en moeder. Ze leren zwemmen, vissen vangen en maken plezier met elkaar. Betrek de hele groep bij deze activiteiten door zwembewegingen te maken en bijvoorbeeld het spel ‘Visnetje’ te spelen.

Nodig de kleuters uit tot spel in de watertafel: zet er een onderzeeboot in, zet er plastic ijsbeertjes bij (bijv. Duplo) en laat stukken piepschuim op het water drijven.

Emoties

Laat muziekfragmenten van bijvoorbeeld de cd ‘Peter en de Wolf’* horen en vraag wat de kinderen ervan vinden. Welk gevoel roept de muziek op? Hoort de muziek bij een spannend verhaal of bij een vrolijk verhaal? Waar zijn kinderen bang voor? Is Lars bang? Hoe kijkt, loopt, praat iemand die bang is? Is een held echt nergens bang voor? Hoe voelt een held zich bij deze muziek?

Knutselen

De kinderen maken hun favoriete boekenheld. Zie hier voor de knutselactiviteit 'Poppentheater met helden' op www.schatkist.nl.

Boekenbal

Zoals ook in het anker Boeken beschreven staat, kunt u dit project over 'Superhelden' afronden met een Boekenbal, waarbij iedereen als een held verkleed mag komen en zichzelf presenteert. Natuurlijk geven de kinderen ook Pompom een heldentenu.

Nodig een van de andere onderbouwgroepen uit.

Bereid samen met de kinderen een eenvoudig toneelstukje voor waarin een held zijn dapperheid toont en voer dit op.

Met de stokpoppen uit de knutselactiviteit wordt in groepjes een poppentheaterspel opgevoerd, terwijl na afloop luidkeels een heldenlied* ten gehore wordt gebracht.

Meer over Kleine Ijsbeer

Ter ere van het 25-jarig bestaan van Kleine Ijsbeer wordt in het Kinderboekenmuseum in Den Haag op 10 september 2011 een tentoonstelling over Kleine Ijsbeer geopend (zie het programma op www.kinderboekenmuseum.nl).

Op de website www.vierwindstreken.com vindt u meer lessuggesties bij de boeken van Kleine Ijsbeer en informatie over de kleurwedstrijd en de onderzeeboot die te zien is in het Marinemuseum in Den Helder.

Versjes

- *Fluit zoals je bent*: 'Onderzeeër', 'Zoo', 'Een ijsbeer zong een lied'
Querido/De Eenhoorn
- *Dieren-ABC*: 'Ij is de ijsbeer'
Eric Carle
Gottmer

Liedjes

- * 'De superheld ben ik'
(legaal te downloaden van www.meesterbart.net)
- *Vriendjes voor altijd* (+ cd):
'Mijn papa is geweldig'
Rubinstein
- *Zwaaien naar de papegaaien*:
'Witte ijsbeer'
Trude van Waarden producties
- *Kriebel kriebel snorrebaard* (+ cd):
'Ijsbeer'
Niño
- * *Peter en de Wolf* (cd):
Prokofjev
Gottmer

Boeken over hetzelfde onderwerp

- *Zoeperman*
Tine Mortier
De Eenhoorn
- *Bang Mannetje*
Mathilde Stein
Lemniscaat
- *Kleine Ijsbeer en de bange haas*
Hans de Beer
De Vier Windstreken
- *Kikker is een held*
Max Velthuijs
Leopold
- *Poten omhoog*
Catharina Valckx
Gottmer

Informatieve boeken

- *Ijsberen*
Patricia Kendall
uitgave WNF
- *Willewete* (serie):
* 'De Noordpool en de Zuidpool'
Clavis

Websites

- www.boekenbeurs.be
- www.stichtinglezen.be
- www.villakakelbont.be
- www.kinderboekenweek.nl
- www.leesplein.nl

Auteur: Irma Land

Conceptontwikkelaar educatieve projecten